

Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi Kazanımları Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi Kazanımları Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32471>

Özet

Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi Kazanımları Ölçeği, Gömleksiz ve Kılıç (2013) tarafından öğrencilerin Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi kapsamında edindikleri kazanımları ve yeterlilikleri ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, **yapı geçerli** ve yüksek düzeyde güvenilirlik çalmaları sonucunda oluşturulmuştur. Yapılan analizler neticesinde 38 maddeden ve üç temel faktörden oluşan bu ölçek, ilgili dersin hedeflerine ulaşma düzeyini belirlemede güçlü bir araç olarak hizmet etmektedir. Derecelendirme formatı olarak 5'li Likert ölçeği kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Vatandaşlık Eğitimi, Demokrasi, Kazanımlar, Ölçek Geliştirme, Yapı Geçerli, Güvenilirlik, Cronbach Alpha, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Gömleksiz, M. N., Kılıç, H. H.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Milli Eğitim Bakanlığı müfredatında yer alan Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi'nin öğrencilere kazandırmayı hedeflediği bilgi, beceri, tutum ve değerleri ne ölçüde sağladığını bilimsel olarak tespit etmektir. Bu bağlamda, ölçek, dersin eğitimsel çıktıları (kazanımları) nicel bir şekilde değerlendirmeye olanak tanır.

Geliştirme çalışması, eğitim programlarının etkililiğini ölçmek ve varsa eksiklikleri belirleyerek program geliştirme süreçlerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçek, öğrencilerin demokrasi bilinci, vatandaşlık hak ve sorumlulukları ile ilgili edinilen yeterlilik seviyelerini ölçmek için tasarlanmıştır.

Yapı

Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi Kazanımları Ölçeği, öğrencilerin hem bilişsel hem de duyuşsal alanlardaki kazanımları kapsamaktadır. Ölçek, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda belirlenen üç ana faktör altında toplanan 38 maddeden oluşmaktadır. Bu faktörler, Vatandaşlık Eğitimi Dersi'nin temel bileşenlerini temsil etmektedir.

Yapısal olarak, ölçeğin ölçtüğü temel psikometrik yapı, öğrencilerin demokratik katılım, yasalara saygı ve toplumsal sorumluluk gibi alanlardaki yeterliliklerini kapsar. Bu çok boyutlu yapı, dersin geniş kapsamlı hedeflerine uygun olarak tasarlanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, psikometrik standartlara uygun olarak titizlikle yürütülmüştür. Ölçeğin yapı geçerliği, istatistiksel açıdan güçlü bir yöntem olan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak test edilmiştir.

Yapılan faktör analizi sonucunda, ölçeğin teorik beklentilerle uyumlu olarak 38 maddeden oluşan ve üç temel boyutu temsil eden faktör yapısına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, maddelerin ilgili ders kazanımlarını yeterli düzeyde temsil ettiğini ve ölçeğin ölçmek istediği yapıya doğru bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılığın yüksek olduğunu ortaya koyan güçlü istatistiksel değerler sağlamıştır. Tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alpha** değeri .98 olarak hesaplanmıştır, bu da mükemmel düzeyde bir iç tutarlılığa işaret etmektedir.

Ayrıca, üç faktörün ayrı ayrı Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları sırasıyla α :.96, α :.97 ve α :.94 gibi oldukça yüksek değerler göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin alt bileşenlerinin de tutarlı ve güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır. Güvenirlik çalışmaları da ek olarak kullanılan Spearman-Brown korelasyon katsayısı .94 ve Guttman split-half değeri ise .95 olarak belirlenmiştir, bu da ölçeğin yarıya bölme yöntemleriyle de yüksek güvenirlik sağladığını teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi Kazanımları Ölçeği'nin faktör yapısını belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. AFA, ölçek geliştirme sürecinde yapı geçerliğini kanıtlamanın temel adımlarından biridir. Bu analiz, bağlamdaki madde havuzundan en güçlü ve en temsil edici maddelerin seçilmesini sağlamıştır.

Faktör analizi sonucunda elde edilen 38 maddelik nihai ölçek, **üç faktörlü** bir yapıya sahiptir. Bu üç faktör, ölçeğin temel bileşenlerini oluşturarak, Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi kazanımlarının farklı boyutlarını başlıca ancak ilişkili bir şekilde ölçmektedir. Faktör yüklerinin yüksek olması, maddelerin ait oldukları faktörleri güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: 5'li Likert Derecelendirme (Örn: Tamamen Katılıyorum - Hiç Katılmıyorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim Sistemi Öğrencileri

Yaş Grubu: Ortaokul veya Lise Düzeyi (Çalışmanın yapıldığı dönemdeki ilgili dersin uygulandığı yaş grubu)

Popülasyon Detayları: Çalışma, Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi'ni almış olan öğrenci grupları üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Eğitimsel Kazanımlar, Demokrasi Eğitimi, Öğrenci Başarıları, Psikometrik Özellikler, Çok Tutarlılık, Faktör Yapısı, Ölçek.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Belirtilmemiştir

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemiştir

Yazın Adresi: Belirtilmemiştir

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Gömleksiz ve Kılınç tarafından 2013 yılında yayımlanan akademik bir makale kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: turkishstudies.net.

Ölçeğin orijinal PDF versiyonu aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: vatandaslik-ve-demokrasi-egitimi-dersi-kazanimlari-olgegi-toad.pdf

Kaynaklar

Gömleksiz, M. N. ve Kılınç, H. H. (2013). Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi Dersi kazanımları ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies*, 8 (12), 555-568.

Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersi Kazanımları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ancak ölçek, toplamda 38 maddeden ve Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda belirlenen üç ana faktörden oluşmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM